

касиери от общините ги теглят и раздават срещу разписка. Средствата, отпускани от държавата, обаче са твърде оскъдни (ЦДА София, ф.632-к – историческа справка).

Със свои решения градските общински съвети също предприемат мерки за подпомагане на бедните войнишки семейства и сираците от войната. Още на първото си заседание през 1915 г. с протокол №1 от 17 януари Фердинандският градски общински съвет предвижда „кредит в размер 0,5% от таз годишния общински бюджет за фонд за сираци, останали от последната освободителна война“. В писмо от 15 ноември 1917 г. от кмета на Самоков до командира на 22-ра допълнителна дружина се казва, че в общината има на фронта около 75 офицерски семейства, 20 подофицерски и около 850 войнишки или всичко 945 семейства. От войнишките семейства 74 са цигански и пет самци. За всички тях са нужни приблизително 4775 куб.м дърва за отопление през тази зима (ТДА Монтана, ф.3-к, оп.1 а.е.13, л.2; ТДА София, ф.41-к, оп.1, а.е.625, л.197, 351-360).

Нераздаването и забавянето на помощи на войнишките семейства, както и влошената стопанска конюнктура, провокира недоволство в страната. Избухват т.нар. женски бунтове. Най-масови и многобройни са бунтовете през 1918 г. През май, когато правителството намалява хлебните дажби, те обхващат всички краища на държавата. Между 15 и 17 май стихийно на протест се вдигат хиляди жени от Стара Загора, Ямбол, Сливен, Бургас, София, Пазарджик, Пловдив, Плевен, Видин, Ловеч и десетки други градове и села. Управляващите изпращат срещу тях войскови части. В Сливен недоволството избухва на 15 май. Начело на групата жени и деца е циганката Себа Басанова. Събират се при Чобан махала и развявайки изработеното от Басанова знаме, тръгват към центъра. Срещу тях излизат кавалеристи, които се опитват да ги разпръснат. На 17 май демонстрацията продължава с лозунги: „Дайте ни хляб!“, „Върнете ни мъжете!“, „Край на войната!“ . В сблъсъка са убити циганите Мариела Недева Карамалакова и Пею Д. Дочев и двамата на 18 години. Голям брой цигани, мъже и жени, се арестуват и изпращат в затвора (Marushiakova, Popov 1999: 93; Генев, Таиров, Маринов 1968, 16-17).

Втората световна война започва на 1 септември 1939 г. В стремежа си за осъществяване на националния идеал – обединена (Санстефанска) България, на 1 март 1941 г. страната ни се присъединява към Тристранния пакт. Подготовката за това започва много по-рано. С приемането на Закона за военните сили на царство България от м. юни 1940 г. се възстановява наборната армия и задължителната военна повинност. В армията се призовават мъже от всички етноконфесионални общности, вкл. и цигани.

България взема участие в завършващия етап на Втората световна война от 9 септември 1944 г. до май 1945 г. Първата фаза включо-